

Kárpátalja és az alapszerz?dés

2023 szeptember 03. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Elszalasztott lehet?ség? Jóhiszem? naivitás? Bátortalanság? Hazaárulás?

Mondanám, hogy Huth Gergely két héttel ezel?tti írása (A horvátoknak sikerült, 2023. augusztus 15.) újra lángra lobbantotta a régi vitát, de igazából izzó parázsként mindig itt van köztünk. Medveb?rként terül el el?ttünk a padlón, és mint Buster Keaton, mindig belebotlunk. (Ezt a kiváló allegóriát Fábry Sándor használta egyszer a Kádár-rendszerre, de itt is jól megáll.) Valóban, ebben a témában nem sikerül megegyezni vagy legalább elfogadni egymás álláspontját. S?t

a szemben álló felek egyre dogmatikusabban ragaszkodnak saját igazukhoz, egyre nagyobb sértéseket is vágnak egymás fejéhez. Igazából nem is egy, hanem két ügyr?l van szó, bár ezek szorosan összefüggnek.

A piros sarokban találjuk azokat, akik szerint hiba (maradjunk egyel?re ennél a visszafogottabb megfogalmazásnál) volt 1991 decemberében aláírni az ukrán–magyar alapszerz?dést. És nagyjából ugyanez a csapat tudni véli azt is, hogy ebben az id?ben Ukrajna felajánlotta Magyarországnak Kárpátalját, de Antall József és kormánya (Jeszenszky Gézával a külügyminiszteri poszton) visszautasította az ajánlatot. A kék sarokban pedig értelemszer?en az akkori érintettek (édesapám hál' Istennek még él, Antall József sajnos már nem), valamint további egykori MDF-es politikusok helyezkednek el. Próbálják egyrészt védeni a mundér becsületét – helyesen; másrészt meggy?zni a nyilvánosságot (s talán saját magukat is), hogy Ukrajna iránti akkori rokonszenvük, jóhiszem?ségük nem volt hiábavaló és hibás – ezt már kevésbé helyesen.

Szögezzük le: utólag mindig könny? okosnak lenni. Ezt folyamatosan próbálom elmagyarázni Huth Gerg?nek is (akivel egyébként jó barátságban vagyunk) részben apámék védelmében, de általában a politikai tisztánlátás kedvéért is.

Érdekes, hogy a ma is köztünk él? posztkommunista hatalomátment?kr?l, privatizátorokról (nevezzük ?ket bátran nemzetrontó tolvajoknak) és európéer liberálissá avanzsált leszármazottaikról (nevezzük ?ket is bátran jólétben elkényeztetett neobolsevik hülyegyerekeknek) a legkiválóbb leleplez? anyagokat író Mez? Gábor történész (aki egyébként Gerg? testvére) szintén számos alkalommal kritizálta az Antall-kormányt, de nemrég már nagy bölcsességr?l tanúbizonyságot téve mondta: kutatómunkája során belátta, micsoda kényszerpályán voltak, mennyire sz?k mozgástérrel rendelkeztek, és nagyon könnyen törünk pálcát felettük a mai tudásunkkal, az azóta eltelt harminc évvel a hátunk mögött, a mai geopolitikai helyzetben.

És itt van a dolog egyik fontos része. Mert rendben, hogy utólag okosak vagyunk, és tudjuk az eredményt, amivel nem vagyunk megelégedve. De a vágyaink helyett gondoljuk végig az akkori alternatívát:

mi lett volna, ha nem írjuk alá az alapszerz?dést? El?nyösebb lett volna? Jobb lett volna a kárpátaljai magyarság élete? Nagy valószín?séggel hosszú távon sem, de rövid távon egész bizonyosan nem. ?k a legkevésbé sem szerettek volna egy sértett, dühös Ukrajnát. Úgynevezett kett?s elnyomásban éltek évtizedeken át (egyszerre nyomta el ?ket a szovjet rendszer és az ukrán többség), és a dokumentum nagyon biztató volt a jogaikat, nyelvhasználatukat, jöv?jüket illet?en.

Nem véletlenül üdvözölték ?k is az alapszerz?dést. Az, hogy az ukránok kés?bb nem tartották be a vállalásaikat, egy másik kérdés. De egy nagyon fontos kérdés, és ebben követik el az óriási hibát a szerz?dés védelmez?i. Ugyanis nem a szerz?déssel van baj. ?k viszont – igazságukhoz ragaszkodva, tán némi hiúságból is – nem akarják belátni a tévedésüket. Pedig bármilyen nagyszer?, becsülend? dolog is az igazságunkhoz való karakán ragaszkodás, az emberi nagyság legf?bb fokmér?je a tévedéseink felismerése és pláne beismerése. Nem abban tévedtek, hogy aláírták az alapszerz?dést, hanem abban, hogy bíztak az ukránokban. Ha ezt beismernék, meg-gy?z?désem, hogy nemcsak a vita méregfogát húznák ki, hanem „mennybe is mennének". De legalábbis a bírálatok helyett elismerést kapnának.

Mert nem lehet kétség afel?l, hogy az alapszerz?dést a legjobb szándékkal, elkötelezett hazafiként, a magyar kisebbségek helyzetének jobbítását ?szintén akarva írta alá az Antall-kormány.

(Ezért is méltatlan és fölösleges hangulatkeltés, amikor Huth Gerg? a „hazaárulás” szót – akár feltételes módban is – használja az eset kapcsán.) És nagyon fontos, hogy nemcsak a kárpátaljai magyarokról, hanem általában a határon túli magyarokról van szó. Az alapszerz?dés egyik nagy bírálója, Raffay Ern? történész (anno a Honvédelmi Minisztérium államtitkára) maga mondta néhány napja egy rendezvényen (saját fülemmel hallottam, él?ben, t?le, tehát bármifajta cáfolat teljességgel értelmetlen), hogy

akkor még ? maga is egyetértett Antall érvelésével. Ami a következ? volt: Kárpátalja is nagyon fontos, de az igazi „nagy falat”, a legfontosabb kérdés számunkra Erdély. És megakadályozandó, hogy az egykori kisantant (Csehszlovákia, Románia és Szerbia) esetleg összezárjon ellenünk, nagyon hasznos lesz egy közéjük ékel?dött Ukrajna. Továbbá kifejezetten az erdélyi magyarság érdekében, Románia esetleges „izmozásával” szemben jól jön egy baráti, hatalmas (akkor még 55 milliós) Ukrajna.

Raffay Ern? nagyot n?tt a szememben, amikor beismerte, hogy akkor egyetértett ezzel az érveléssel; innent?l kezdve sokkal könnyebben el tudom fogadni azt is, amiért ma már nem ért egyet vele. Még ha ez valóban csak utólagos „bölcsesség”, a mai valóság tükrében.

Ez nem azt jelenti, hogy Raffay Ern? – és sokan mások – azon vélekedése, mely szerint a területi revíziónak ma realitása van, szintén a valóság helyes felmérésén alapulna. Bármennyire is szeretnénk az elcsatolt területek visszacsatolását (és a szlovákok, románok, szerbek…, a posztkommunisták, libernyákok…, a magyar nemzet küls? és bels? ellenségeinek bármekkora hisztériája, fröcsögése ellenére ne féljünk kimondani, hogy a szívünkben igenis vágyunk erre, hiszen ezek a területek valaha Magyarországhoz tartoztak, magyarok lakták és részben lakják ma is ?ket), a jelenlegi politikai helyzet ezt nem teszi lehet?vé.

Ez természetesen nem azt jelenti, hogy soha nem is jöhet el ilyen pillanat.

Orbán Viktor a Tranziton találóan fogalmazott: a magyarság olyan a Kárpát-medencében, mint egy pumpáló, pulzáló szív: hol kitágul, hol összezsugorodik. Most épp az összezsugorodás szakaszában vagyunk még, de ki tudja, mikor jön el egyszer csak az expanzív szakasz.

És bár valós érv, hogy ezen területek dönt? hányadán már jelent?s kisebbségben van a magyarság (épp ezért nincs realitása ma a területi revíziónak), nézzük például Esztergom esetét: volt olyan (az 1600-as évek második felében), amikor nem vagy alig volt magyar lakossága. (Dönt?en német volt.) Ma pedig jóval kilencven százalék fölötti arányban magyar város. De például 1946–49 között a lakosságcsere során a t?le nem messze lév? Kesztölcön is jelent?sen változott a magyar és a szlovák lakosság aránya. Vagy a török hódoltság alatt gyakorlatilag minden magyar elmenekült a Duna–Tisza közéb?l, ma mégis magyar terület. (Persze a török hódítások miatt kiürült területek jelent?s részére más etnikumok érkeztek, ez is volt Trianon egyik el?idéz?je, de ez egy másik történelemóra.) Szóval való igaz, hogy az elcsatolt területek nagy részén, akár természetes úton, akár betelepítésekkel, mára többségbe kerültek a nem magyar etnikumúak. De a „szív” bármikor újra elkezdhet magyar vért pumpálni…

Visszatérve Ukrajnára:

az alapszerz?dés akkor a helyes és egyetlen járható útnak t?nt. A függetlenné vált Ukrajnának posztszovjet öröksége ellenére el kellett magát fogadtatnia a Nyugattal, illetve az összeomlott szovjet gazdaság és közigazgatás helyén m?köd?képes államot kellett létrehozni és fenntartani. Jogosan feltételezhettük, hogy nem pusztán tisztességb?l fogja betartani a vállalásait, hanem saját érdekében is, hiszen továbbra is szüksége lesz a támogatókra, köztük Magyarországra.

Ahogy valóban nekünk is szükségünk volt egy baráti Ukrajnára a posztszovjet világban és az esetleg elharapózó román nacionalizmussal szemben. Nem sejthettük, hogy valójában az ukrán nacionalizmus (is) el fog harapózni, azt pedig még kevésbé, hogy az USA felismeri: Oroszország hosszú távú elszigetelésére kiváló eszköz lehet, ha sikerül nyugati bástyát csinálni a nagy létszámú lakossággal (és katonasággal!) rendelkez?, ugyanakkor végtelenül korrupt, ezért teljes gazdasági függésben tartható Ukrajnából.

Ennek eredményét ma tökéletesen látjuk a háború kapcsán. Ezért még kevésbé segíti az alapszerz?dés mellett érvel?ket, amikor nemcsak akkori álláspontjukat védik, hanem az élet által egyértelm?en megcáfolt dogmáikhoz is ragaszkodnak. Hogy az ukránok alapvet?en jó szándékúak, és ezért ma is gondolkodás nélkül, mindenben

támogatni kell ?ket. No meg hogy a Nyugat, pláne konkrétan az USA önzetlen, morálisan tiszta. Lord Palmerston egykori brit miniszterelnök mondása („Angliának nincsenek örök barátai és örök ellenségei, csak örökös érdekei”) nagyjából bármely országra igaz – ha hajlandók vagyunk idealizmus helyett realistán gondolkodni.

Szóval egy kicsit mindenkinek igaza van.

Az alapszerz?dés akkor helyes lépés volt, de mára kiüresedett, átléptek rajta, megszegték, felrúgták. Ezért ma nem volna szabad aláírni. De ma egy teljesen más helyzet van!

És itt jön majd a másik kérdés: tényleg megkaphattuk volna Kárpátalját, ha akarjuk, s akkor ma a miénk lenne? Ebben a kérdésben viszont senkinek sincs igaza.

De hogy miért, azt már csak két hét múlva tudom kifejteni, mert így is túlléptem a megengedett karakterszámot. Addig is: nézzék meg ma (szombat) este a Hír TV-ben a Politikai Hobbista ?szi, visszatér? adását, amelyben édesapám lesz a vendég, és pontosan ezekr?l fogom kérdezni.

Borítókép: A Munkácsi Városi Tanács végrehajtó bizottsága 2022 októberében a munkácsi várból önkényesen és rapid módon eltávolíttatta a város jelképének számító, 2008-ban eredeti formájában helyreállított millecentenáriumi turulszobrot (Fotó: Bereczky Tamás)

Jeszenszky Zsolt - www.magyarnemzet.hu

Ajánló